

247971

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247971

กฎหมายประกันสังคมกับการคุ้มครองสิทธิแรงงานไทยที่ไปประจำทำงานใน
ต่างประเทศ

SOCIAL SECURITY LAW AND THE PROTECTION OF THAI LABOR WORKING ABROAD

วีระยุทธ ลาสงยาง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานิติศาสตร์ ปรัชญิตวิบูลย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พ.ศ. 2553

กฎหมายประกันสังคมกับการคุ้มครองสิทธิแรงงานไทยที่ไปประจำทำงานใน
ต่างประเทศ

วีระยุทธ ลาสงยาง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2553

Social Security Law and the Protection of Thai Labor Working Abroad

Weerayutt Lasongyang

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of The Requirements
for the Degree of Master of Laws
Department of Law
Graduate School, Dhurakij Pundit University**

2010

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

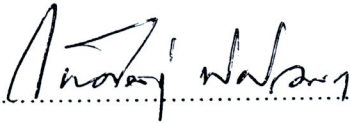
หัวข้อวิทยานิพนธ์ กฎหมายประกันสังคมกับการคุ้มครองสิทธิแรงงานไทยที่ไปประจำ
ทำงานในต่างประเทศ

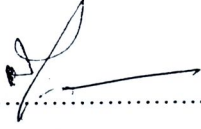
เสนอโดย วีระยุทธ ลาสงยาง

สาขาวิชา นิติศาสตร์ หมวดวิชา กฎหมายเอกชนและกฎหมายธุรกิจ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ ศรีธรรมรักษ์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

 ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล)

 กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ ศรีธรรมรักษ์)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วิเชียรชม)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ โชคเหมาะ)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนิดา จิตรีนนมรัตน์)

วันที่ 16 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2553

หัวข้อวิทยานิพนธ์	กฎหมายประกันสังคมกับการคุ้มครองสิทธิแรงงานไทยที่เดินทางไปประจำทำงานในต่างประเทศ
ชื่อผู้เขียน	วีระยุทธ ลาสงยาง
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ ศรีธรรมรักษ์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

247971

เนื่องจากในปัจจุบันมีแรงงานไทยที่เดินทางไปประจำทำงานในต่างประเทศเป็นจำนวนมาก และเมื่อเกิดประสบปัญหาในต่างประเทศแรงงานเหล่านั้นก็ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลืออย่างเพียงพอ จึงทำให้แรงงานไทยที่เดินทางไปประจำทำงานในต่างประเทศขาดหลักประกันความมั่นคงในการดำเนินชีวิตและได้รับความเดือดร้อนเป็นจำนวนมาก

ดังนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายประกันสังคมในกรณีลูกจ้างของนายจ้างที่มีสำนักงานในประเทศ และไปประจำทำงานในต่างประเทศ รวมทั้งศึกษาถึงหลักเกณฑ์ของอนุสัญญาแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 102 กฎหมายประกันสังคมประเทศฟิลิปปินส์ และกฎหมายประกันสังคมประเทศญี่ปุ่น เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายประกันสังคมไทย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ประกันตนได้รับความเป็นธรรมเพิ่มขึ้น

จากการศึกษาพบว่า การที่กฎหมายประกันสังคม มาตรา 4 (3) กำหนดยกเว้นไม่ใช้บังคับในกรณีลูกจ้างของนายจ้างที่มีสำนักงานในประเทศ และไปประจำทำงานในต่างประเทศนั้นก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในระบบประกันสังคม ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องขอบข่ายความคุ้มครองสิทธิด้านประกันสังคมของแรงงานไทยที่เดินทางไปประจำทำงานในต่างประเทศ โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับความต่อเนื่องของผู้ประกันตน ปัญหาในเรื่องเงินสมทบ ปัญหาในเรื่องประโยชน์ทดแทนซึ่งปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น หากได้รับการแก้ไขก็จะเป็นการพัฒนาระบบประกันสังคมในประเทศไทยให้เป็นไปตามมาตรฐานขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 102

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหากล่าวคือ ควรแก้ไขปรับปรุงพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในมาตรา 4 (6) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 โดย “กำหนดให้ลูกจ้างของนายจ้างที่มีสำนักงานในประเทศ และไปประจำทำงานในต่างประเทศอยู่ในบังคับของกฎหมายประกันสังคม” เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายประกันสังคมเกิด

ประสิทธิภาพ และสร้างความเป็นธรรมกับผู้ประกันตนรวมถึงครอบครัวและผู้อยู่ในอุปการะของผู้ประกันตน

รวมทั้งควรแก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะกรรมการการแพทย์ เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงานเพื่อให้ผู้ประกันตนได้รับสิทธิประโยชน์ กรณี โรคจิต และกรณีบำบัดไตกรณีไตวายเรื้อรัง เพื่อให้ผู้ประกันตนได้รับสิทธิเพิ่มขึ้น อีกทั้งควรออกพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ขยายประโยชน์ทดแทนในการรักษาพยาบาลให้ครอบคลุมไปถึงคู่สมรสและบุตร เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและเป็นธรรมแก่ผู้ประกันตนทั้งในประเทศและผู้ประกันตนที่ไปประจำทำงานในต่างประเทศมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

Thesis Title	Social Security Law and the Protection of Thai Labor Working Abroad
Author	Weerayutt Lasongyang
Thesis Advisor	Professor Dr. Thira Srithamaraks
Department	Law
Academic Year	2010

ABSTRACT

247971

There is currently an increasing numbers of Thai Labor who are recruited in Thailand but sent to work abroad. Once they confront with problems in foreign countries, the essential assistance to this labor are not sufficient so that they seem to lack of living security. Consequently, this problem causes their distress especially when they are working abroad.

This thesis aims to study and analyze the scope of the social security law enforcement in case that the employers have their office in Thailand as well as the recruitment of their employees is done locally. However, their employees are assigned to be stationed abroad. Moreover, the study also covers the extensive relevant International Labor Laws for instance the principle of International Labor Conventions issue 102, Social Security Law in Philippines and Japan etc. in order to analyze the comparison with Thai Social Security Law so that Thai labor would more or less be able to obtain more fairness treatment.

The study finds out that in the section 4 (3) of the Social Security Law which enacts that the law is not enforced to the case that the employers have their office in Thailand but post some of their employees to work abroad. This exemption creates an unfair treatment to the social security system and leads to the problem on the coverage of social security law especially to those who are employed in Thailand but work abroad especially regarding to the continuity of the insured person, the financial contribution to the fund and the social security benefit. If these problems are solved, there will be a tremendous development for the Thai social security system and also will be in line with the International standard as mentioned in the International Labor Conventions issue 102.

This thesis also comes up with the recommendation in altering the Royal Decree which legislated according to the section 4(6) of Social Security Law B.E. 2533 by enforcing that

“the employees who are hired by the head office in Thailand but are posted to work abroad are also entitle under the Social Security Law” in order to enforce the law more efficient and equally bring about the fairness to the insured person as well as their family’s members.

Moreover, Medical Commission should be amended particularly on the beneficial principle and the compensation rate in case the insured person has an accident or sick which is irrelevant to work. This will entitle the insured person to be able to receive a better medical treatment in various illnesses such as mental disorder and chronic renal failure. In addition, the Royal Decree which legislated according to the section 4(6) of Social Security Law B.E. 2533 should be extended their social benefit to cover the spouse and child of insured person in order to create a level fairness and appropriateness to the insured person no matter they are work inside or outside Thailand.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ ศรีธรรมรักษ์ ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของผู้เขียน ซึ่งท่านได้กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนมาโดยตลอด จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ด้วยดี ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล ที่กรุณารับเป็นประธาน สอบวิทยานิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ โชคเหมาะ และ รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา (ฟุ้งลัดดา) วิเชียรชม ที่ท่านให้ความกรุณาเป็นกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ ซึ่งได้แนะนำให้คำปรึกษาเพื่อความสำเร็จถูกต้องแห่งเนื้อหาของวิทยานิพนธ์นี้

ขอกราบขอบพระคุณ นายสุวิทย์ ลาสงยาง และนางส่องศรี ลาสงยาง บิดาและมารดา ซึ่งข้าพเจ้าเคารพรัก ที่ได้สนับสนุนและให้กำลังใจผู้เขียนตลอดมาจนวิทยานิพนธ์นี้เสร็จสมบูรณ์ รวมไปถึงนางสาววิจิตรา ลาสงยาง พี่สาว และญาติของผู้เขียนทุกท่าน

ขอขอบคุณคณะอาจารย์และเจ้าหน้าที่หลักสูตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ ทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลือผู้เขียน รวมถึงเพื่อนๆ พี่น้องนักศึกษา รุ่น 48 และรุ่น 50 ที่คอยเป็น กำลังใจอันสำคัญและให้ความช่วยเหลือและมอบสิ่งที่ดีแก่ผู้เขียนตลอดมา

ท้ายสุดนี้ คุณความดีและกุศลที่พึงบังเกิดมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งสามารถก่อให้เกิด ความรู้ และข้อคิดที่มีประโยชน์อันควรแก่การศึกษาหรือปฏิบัติ ขอมอบคุณความดีครั้งนี้ด้วยความ ระลึกถึงพระคุณครูอาจารย์ ผู้มีพระคุณของผู้เขียน ตลอดจนผู้แต่งหนังสือตำราทุกท่าน ที่ผู้เขียนใช้อ้างอิงในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แต่หากมีข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียน ขออ้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

วีระยุทธ ลาสงยาง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	7
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	7
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	8
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
1.7 บทนิยามศัพท์.....	9
2. แนวคิด ความเป็นมา และความหมายของการประกันสังคม.....	10
2.1 แนวคิด ความเป็นมา และความหมายของการประกันสังคม.....	10
2.1.1 แนวคิดของการประกันสังคม.....	10
2.1.2 ความเป็นมาของการประกันสังคม.....	19
2.1.3 ความหมายของการประกันสังคม.....	23
3. หลักกฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองสิทธิด้านประกันสังคมแก่ แรงงานไทยที่เดินทางไปประจำทำงานในต่างประเทศตามกฎหมายต่างประเทศ เปรียบเทียบกับกฎหมายไทย.....	27
3.1 อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ.....	27
3.1.1 ขอบเขตของอนุสัญญาแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 102 พ.ศ. 2495	28
3.2 หลักกฎหมายประกันสังคมต่างประเทศ.....	29
3.2.1 หลักกฎหมายประกันสังคมประเทศฟิลิปปินส์.....	29
3.2.2 หลักกฎหมายประกันสังคมประเทศญี่ปุ่น.....	37
3.2.2.1 ข้อตกลงว่าด้วยความมั่นคงทางสังคม.....	43

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2.2.2 การจ่ายเงินก้อน	45
3.3 หลักกฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองด้านประกันสังคมไทย.....	45
3.3.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.....	45
3.3.2 หลักกฎหมายประกันสังคมไทย	46
3.3.2.1 ขอบเขตการบังคับใช้	46
3.3.2.2 เงินสมทบ	49
3.3.2.3 ประโยชน์ทดแทน.....	51
3.3.2.4 การสิ้นสุดการผู้ประกันตน	67
3.3.3 กฎหมายคนหางานและคุ้มครองคนหางาน	68
3.4 ตารางสรุปเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายประกันสังคมไทยกับกฎหมาย ประกันสังคมต่างประเทศ	81
4. วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองสิทธิด้านประกันสังคมแก่แรงงานไทย ที่เดินทางไปประจำทำงานในต่างประเทศ	91
4.1 ปัญหาในเรื่องขอบข่ายความคุ้มครอง	92
4.1.1 ปัญหาเกี่ยวกับความต่อเนื่องของการเป็นผู้ประกันตน	92
4.1.2 ปัญหาเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองสิทธิด้านประกันสังคมแก่แรงงาน ไทยที่เดินทางไปประจำทำงานในต่างประเทศ	94
4.2 ปัญหาในเรื่องเงินสมทบ	95
4.2.1 ปัญหาการจ่ายเงินสมทบของผู้ประกันตนแบบบังคับ	95
4.2.2 ปัญหาการจ่ายเงินสมทบของผู้ประกันตนแบบอิสระ	97
4.3 ปัญหาในเรื่องประโยชน์ทดแทน	99
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	103
5.1 บทสรุป	103
5.1.1 ปัญหาในเรื่องขอบข่ายความคุ้มครอง	104
5.1.2 ปัญหาในเรื่องเงินสมทบ	105
5.1.3 ปัญหาในเรื่องประโยชน์ทดแทน	106
5.2 ข้อเสนอแนะ	106

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	109
ประวัติผู้เขียน	115

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 เปรียบเทียบขอบข่ายความคุ้มครอง (Coverage)	81
3.2 เปรียบเทียบการจ่ายเงินสมทบ (Contribution)	83
3.3 เปรียบเทียบเงื่อนไขการเกิดสิทธิ (Qualifying Condition)	84
3.4 เปรียบเทียบการจ่ายประโยชน์ทดแทน (Benefit).....	86